

Antwoordmodel: Expert Etnische verschillen

Het crisisteam is samengesteld. Jij bent als expert etnische verschillen ingevlogen om vast te stellen in welke mate etnische verschillen in Brazilië bepalend zijn voor de ongelijkheid in het land. De deskundigheid die jij inbrengt is van onschatbare waarde. In deze opdracht ga jij je expertise verder uitbouwen. Het doel hiervan is dat jij na afloop van deze opdracht aan je twee andere collega deskundigen kan uitleggen in welke mate etnische verschillen bepalend zijn voor de ongelijkheid onder de Braziliaanse bevolking.

Dit ga jij doen door aan de hand van onderstaande opdrachten een beter beeld te krijgen van deze etnische verschillen. Op basis van deze opdracht maak jij een mindmap met daarin opgenomen: 1. Probleemanalyse: welke problemen doen zich voor op het gebied van etnische verschillen in Brazilië. 2. Verbanden: welke onderlinge verbanden bestaan zijn hierin te vinden. 3. Rangschikking: etnische samenstelling bevolking van Brazilië.

Pen en papier ligt voor je klaar. **Aan de slag en succes!**

F Lees bron 1 en beantwoord daarna opdracht 1.

Bron 1 (de Volkskrant) – ‘Smeltkroes’ Brazilië voert positieve discriminatie in

De Braziliaanse president Rousseff wil gekleurde Brazilianen voorrang geven bij overheidsbanen. Daarmee doorbreekt ze het taboe op racisme.

Recife – ‘Het is een vernederende maatregel’, vindt basisschoollerares Lara Batista (5). ‘Alsof zwarte Brazilianen niet genoeg capaciteiten hebben om op eigen kracht vooruit te komen.’ De zwarte vrouw loopt met haar leerlingen over een plein in het centrum van Recife, in het noordoosten van Brazilië. Wij hebben respect nodig, geen voorkeursbehandeling.’

Nergens ter wereld bestaan zoveel variaties op het menselijke ras als in Brazilië. Niemand kijkt erop van zwarte mensen met lichtgroene ogen, blanken met pikzwart kroeshaar of indianen met Europese gelaatstreken. In deze ‘ideale smeltkroes’ was het lange tijd taboe om over racisme te spreken. Een hardnekkige mythe van ‘raciale democratie’ hield het idee in stand dat in Brazilië geen rassendiscriminatie zou bestaan.

Die mythe is in de jaren dertig in het leven geroepen door socioloog Gilberto Freyre, vervolgens omarmd door machthebbers en uitgegroeid tot een onderdeel van de nationale identiteit. Mede hierdoor heeft Brazilië na de afschaffing van de slavernij in 1888 nooit een actief beleid gevoerd om rassenongelijkheid te bestrijden, zoals dat bijvoorbeeld in de Verenigde Staten wel is gebeurd.

Dat er wel degelijk grote rassenongelijkheid bestaat in Brazilië, staat buiten kijf. Blanken vinden makkelijker een baan en krijgen een hoger salaris dan hun donkere landgenoten. Bijna driekwart van de Brazilianen die in armoede leven, hebben een donkere huid. De kans dat een gekleurd kind voor zijn vijfde sterft aan ondervoeding is bijna twee keer zo groot als dat van een blank kind, en aan donkere Brazilianen wordt twee keer zo vaak medische hulp geweigerd als aan blanken.

Opdracht 1. Etnische verschillen

Jij hebt net het artikel over etnische verschillen in Brazilië gelezen. Het beantwoorden van onderstaande vragen over dit artikel helpen je hier een beter beeld over te vormen.

Beantwoord nu onderstaande vragen.

a) Het artikel spreekt over de 'ideale smeltkroes'.

Leg in je eigen woorden wat hiermee wordt bedoeld.

Eigen antwoord

b) Volgens het artikel blijkt rassenongelijkheid in Brazilië te bestaan. Welke aanwijzingen geeft het artikel hiervoor?

Blanken vinden makkelijker een baan en krijgen een hoger salaris dan hun donkere landgenoten. Bijna driekwart van de Brazilianen die in armoede leven, hebben een donkere huid. De kans dat een gekleurd kind voor zijn vijfde sterft aan ondervoeding is bijna twee keer zo groot als dat van een blank kind, en aan donkere Brazilianen wordt twee keer zo vaak medische hulp geweigerd als aan blanken.

c) Bekijk GB 225B

Maak een rangschikking van de etnische samenstelling van Brazilië van grootste deel (1) naar geringste deel (4).

1: Europeanen

2: Mulatten

3: Afrikanen

4: Aziaten

d) Lees onderstaande bron 2.

Maak een rangschikking van de etnische samenstelling van Brazilië van grootste deel (1) naar geringste deel (4).

Bron 2 (Landenweb) – 'Samenstelling Braziliaanse bevolking'

De allereerste kolonisten, de Portugezen, bleven in de havensteden grotendeels onvermengd, maar in het binnenland vermengden zij zich met de inheemse bevolking. Vooral tussen 1880 en 1914 kwamen er veel immigranten naar Brazilië: Italianen, Spanjaarden, Syriërs, Libanezen, Polen en Duitsers. In 1908 kwamen daar 799 Japanners bij die gevolgd werden door honderdduizenden landgenoten.

Het blanke deel van de bevolking vormt de meerderheid met 47%. Daarna volgen de mulatten die van Europees-Afrikaanse-iniaanse afkomst zijn met 43%. De zwarte bevolkingsgroep bestaat uit 7,6% van de bevolking. Verder zijn er nog cafuzos van indiaans-Afrikaanse afkomst. Alle mensen van gemengde herkomst worden mestiços (mestiezen) genoemd

F Beantwoord nu de volgende vraag over bron 2.

In vraag c heb je een rangschikking gemaakt. Noteer in je rangschikking achter 'mulatten' de omschrijving die daarbij hoort. Schrijf je antwoord op in het antwoordblok bij vraag c.

d) Vergelijk GB 229B met GB 225B.

Waarom zijn de Indianen als bevolking wel opgenomen in kaartblad 229B, maar niet in 225B?

Indianen vallen in kaartblad 229 onder categorie 'inheems'

e) Bekijk nu weer GB 229B

In welke deel van Brazilië komt de grootste concentratie blanken voor?

Kustgebieden

f) Waarom verwacht je juist in dit deel een hoge concentratie blanken? Geef een mogelijke verklaring hiervoor.

Kolonialisme.

g) Bekijk GB 231D en lees bron 2.

Bron 2 – ruimtelijke ongelijkheid in Brazilië

Een belangrijke oorzaak van de ruimtelijke ongelijkheid is te vinden in de Portugese koloniale geschiedenis. Tijdens de koloniale periode werden enkele miljoenen Afrikanen als slaaf naar Brazilië getransporteerd. De blanke bevolking beschouwde de Afrikanen als minderwaardig volk, ook na de afschaffing van de slavernij in 1888. In die racistische cultuur hebben de circa 10 miljoen Afro-Brazilianen tot op heden een ondergeschikte sociaaleconomische positie. Daarmee kent ruimtelijke ongelijkheid in Brazilië een etnisch patroon.

Brazilië kent een ruimtelijke ongelijkheid in etnisch patroon. Leg met behulp van GB 231D de spreiding van bevolkingsgroepen in Rio de Janeiro uit.

Op kaartblad 231D is te zien dat in de kustgebieden van Rio de Janeiro de bevolking voornamelijk blanken wonen en dat naarmate je meer landinwaarts gaat het aandeel blanken afneemt.

h) Bekijk GB 231D en GB231E

Welke conclusie kun je trekken als je de atlaskaarten met elkaar vergelijkt? Gebruik in je antwoord een hoe-hoe zin.

Hoe groter het aandeel blanken, hoe groter het jaarinkomen per inwoner is.

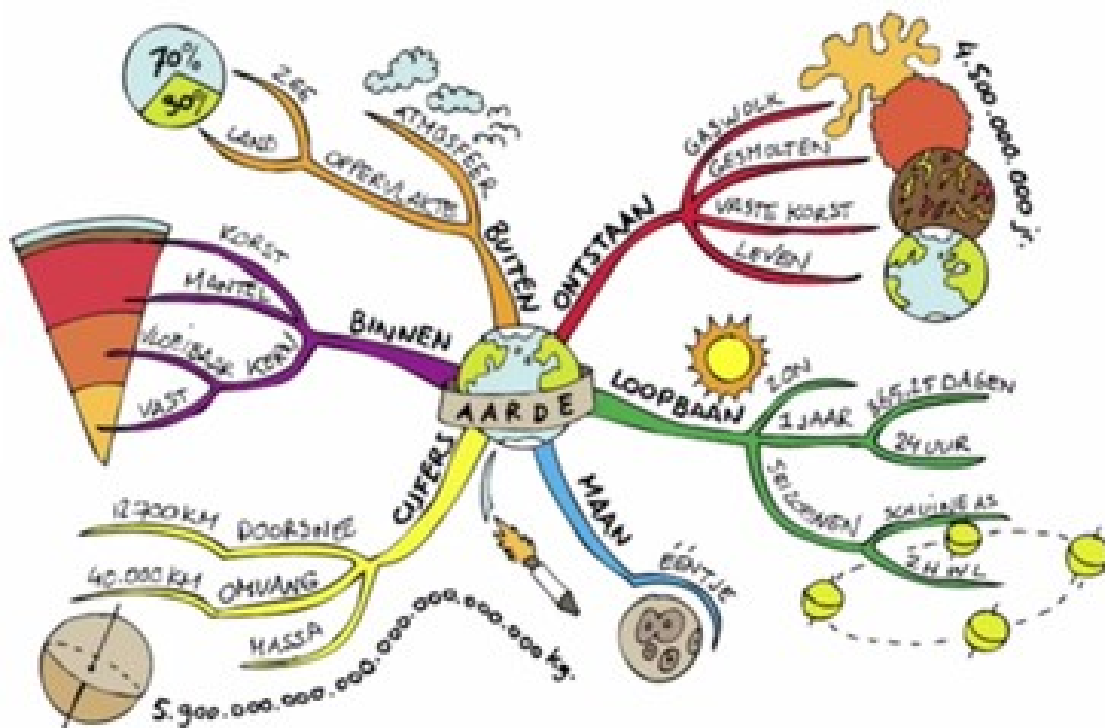
Opdracht 2. Mindmap maken.

Als expert 'ongelijkheid' heb jij nu een beter beeld gevormd van de etnische verschillen in Brazilië. Jij gaat nu met behulp van de verzamelde informatie een mindmap maken. In de mindmap geef je aan welke problemen zich voordoen op het gebied van etnische verschillen (1), welke verbanden er bestaat (2) en geef je een rangschikking aan (3).

Maar wat is een mindmap eigenlijk?

Een mindmap is een krachtige grafische techniek die een beroep doet op de vele mogelijkheden van onze hersenen. Het is een eenvoudige manier om informatie op te slaan in onze hersenen. Het is een effectieve en leuke manier om aantekeningen te maken, informatie te structureren en op nieuwe ideeën te komen.

Mindmaps bestaan uit combinaties van woorden, kleuren, lijnen, afbeeldingen (foto's, aantekeningen, pictogrammen e.d.). Een mindmap is een soort kaart buiten je hoofd over wat er gaande is in je hoofd!

Op de vorige pagina staat een voorbeeld van een mindmap aardrijkskunde. Om een mindmap te kunnen maken is het in het algemeen handig om de volgende stappen uit te voeren. **Dit kun je gebruiken als extra hulpmiddel als je er niet uitkomt.**

F Ga nu aan de slag met de mindmap (en lees onderstaande stappen als het niet lukt om ermee te beginnen).

1. Maak gebruik van papier zonder lijnen. Leg het vel papier horizontaal. Zorg dat er voldoende ruimte is om te tekenen, te plakken en te schrijven.
2. Midden op het papier maak je een tekening van het onderwerp. Maak deze tekening door middel van kleur en vorm opvallend.
3. Vanuit de tekening in het midden trek je gekleurde lijnen naar buiten. Eén lijn loopt naar één belangrijk onderdeel. Het is handig om elke lijn een eigen kleur te geven. De lijnen in de buurt van het centrum maken we dikker en golvender dan de verdere vertakkingen. Zorg ervoor dat deze hoofdlijnen ongeveer even lang zijn.
4. Geef elk onderdeel vervolgens een naam. Zet de woorden op de lijn, zodat alle belangrijke woorden in de mindmap met een gekleurde lijn onderstreept zijn. Maak er een tekening bij of plak er illustraties bij. Wees creatief, maak er iets bijzonders van.
5. Vanuit de uiteinden van deze lijnen kunnen vervolgens weer nieuwe lijnen worden getrokken. Deze lijnen worden steeds dunner. Vergelijk het met de takken van een boom. Je kunt nu dezelfde werkwijze toepassen als in stap 4: de woorden op de lijn, afbeeldingen op het einde. Naarmate we verder naar buiten werken, worden ook woorden en de tekeningen kleiner.